

ZPRÁVODAJ 2/2024

SCHOK®
SVAZ CHOVATELŮ OVČÍ A KOZ

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

07. – 11. 4.	TECHAGRO, SILVA REGINA, BIOMASA, Brno
13. 4. So	Členská schůze – shromáždění delegátů SCHOK z.s.
27. 4. So	Ratibořice, Ovčácké slavnosti v Babiččině údolí, krajský den Královéhradeckého sdružení
01. 5. St	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobici
04. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Královéhradeckého kraje, Náchod
11. 5. So	NT plemenných beranů šumavská ovce, Michlova Hut'
11. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů, Farma Huníkov
11. 5. So	Májové slavnosti na Kozí farmě Úvalno
17. 5. Pá	Setkání Klubu chovatelů ovcí zwartbles, farma Nalezený, Novosedly nad Nežárkou
18. 5. So	Jarní výstava romanovských ovcí, Farma Tehov
18. – 23. 5.	Mezinárodní zemědělský veletrh Novi Sad, Vojvodina, Srbsko
24. 5. Pá	NT plemenných beranů Abertamy
24. 5. Pá	NT plemenných beranů Úborsko, penzion u Jandů
25. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Košařiska
25. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Strakonice
01. 6. So	Selský deň Vrbětice, Mistrovství republiky ve stříhání ovcí, Mistrovství Valašska v ručním stříhání ovcí
8. 6. So	ENT plemenných beranů vřesové ovce, NT plemenných beranů a kozlů Sedlčany Krajské shromáždění Středočeského krajského sdružení
16. 6. Ne	ENT plemene skudde, NT beranů a kozlů (vhodné pro klasif. nad 12 měs.) Nová Ves u Týniště nad Orlicí
21. 6. Pá	Klasifikace plemenných beranů texel ze stáje, Hrusice

AKTUALITA

Odepsání nezavěšených ušních známek

Na základě častých a opakujících se dotazů k odepisování nezavěšených ušních známek (např. z důvodu jejich ztráty, znehodnocení apod.) upřesňuje Českomoravská společnost chovatelů postup při jejich odpisu. Čtěte na straně 3

Upozornění pro plátce DPH

Vyzýváme chovatele-plátce DPH, aby ověřili, zda mají na daňových dokladech od Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. správně uvedeno svoje DIČ. Pokud tomu tak není, nahlaste, prosím, svoje DIČ na účtárnu Svazu. Vyhněte se tak případným potížím při prokazování odpočtu DPH.

Sazba DPH pro živá zvířata

Vzhledem k častým dotazům ohledně sazby DPH na živá zvířata sdělujeme, že dle novely zákona o DPH (platné od 1. 1. 2024) jsou živá zvířata uvedena v příloze č. 3 příslušného zákona ve snížené sazbě daně 12 %.

Vakcína BARBERVAX proti vlasovce slezové (Haemonchus contortus)

Účinná vakcína proti vlasovce slezové, která není v ČR registrována, ale je možno ji získat na výjimku pro konkrétního chovatele a veterinárního lékaře. V případě zájmu je možno se během měsíce března obrátit na veterinárního lékaře MVDr. Lukáše Reithmayera, ervet@ervet.cz, tel: 720 501 155, který může zajistit objednání i aplikaci vakcíny. Čtěte v rubrice VETERINÁŘ NÁM RADÍ, s. 56

Důležité upozornění pro chovatele koz – producenty plemenných kozlíků

Každý kozel, který půjde od 1. 8. 2024 na bonitaci, musí mít ověřený původ – parentitu (vše popsáno v zápise z Rady PKK). Stanovení genomické plemenné hodnoty je ze 70 % hrazeno dotací, zbylých 30 % hradí ze svých zdrojů chovatel. Členům Spolku může být poskytnuta sleva až do výše 50 % z této částky. Na rok 2024 je tato sleva schválena.

Čtěte více na s. 76

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Úvodník	3
Odepsání nezavěšených ušních známek	3
Ze života Svazu	
Výsledky KU ovcí a koz v ČR za rok 2023	3
Výsledky KU koz za rok 2023	8
Reprodukční výkonnost jednotlivých stád ovcí v kontrole užitkovosti v roce 2023	25
Výsledek testace výkrmnosti a jatečné hodnoty v roce 2023	28
Aukční přehlídky plemenných kozlů v roce 2023	29
Produkce plemenných beranů 2023	31
Nové linie beranů zaregistrované v roce 2023	43
NT na plemenné berany a kozly v roce 2024	44
Jak je u nás	
Hospodářství Pavly Kožnarové	46
Hospodářství paní Schneedorferové	47
Pořád je co se učit	
Inseminácia oviec a kôz	49
Veterinář nám radí	
Parazit v našich chovech; udržitelný stav a prevence	50
Antiparazitika u ovcí a koz: fakta a mýty	52
Citlivost původce kaseózní lymfadenitidy vůči vybraným dezinfekčním látkám	54
Informace o vakcíně BARBERVAX	56
Inspirace z Velké Británie	
Mohou postupy praktikované v době bahnění snížit potřebu antibiotik?	56
Jak letos co nejlépe využít dostupnou trávu prostřednictvím rotačního systému pastvy	58
Vlnařské tvořivé okénko	
Tkaní záložky na kartonu	59
Představujeme členy klubu - Iva Lefnerová	61
Čtenáři nám píší	
Čtvrtstoletí chovu původní valašské ovce na Bludičce	62
Připravované akce	
Ratibořické ovčácké slavnosti	64
Jarmark v Košařiskách	65
Selský deň	66
Úřední deska	
Metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace na rok 2024	67
Dotace pro chovatele ovcí a koz v roce 2024	69
Zápis z jednání RPKO	70
Zápis z jednání RPKK	73
Důležité upozornění pro chovatele koz	76
Společenská rubrika	
Gratulujeme k významnému výročí	
Ing. Richarda Konráda	77
Šedesátiny Jana Nováka	77
Šedesátiny Ing. Petra Zajíčka	78
Padesátiny Vladimíry Křenkové	78
Inzerce	79

Svaz chovatelů ovčí a koz z.s.

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
e-mail: info@schok.cz, www.schok.cz
IČO 63109859, DIČ CZ 63109859
Bankovní spojení: Raiffeisenbank 6653093002/5500

vedení plemenných knih ovčí

Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice
Hana Vystrčilová, tel.: 777 754 801
e-mail: pkovce@schok.cz

vedení plemenných knih koz

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
Šárka Kořínková, tel.: 777 754 813
e-mail: pkkoz@schok.cz

Předsednictvo SCHOK z.s.**Předseda**

Ing. Richard Konrád, tel.: 777 754 802,
e-mail: konrad@schok.cz

1. místopředseda

Ing. Tomáš Klíma, tel.: 602 321 507,
e-mail: klima@schok.cz

2. místopředseda

Ing. Roman Ciešlar, tel.: 777 754 823,
e-mail: cieslar@schok.cz

Ředitel

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821, e-mail: huml@schok.cz

Spolková rada SCHOK z.s.

Ing. Richard Konrád, Ing. Tomáš Klíma, Ing. Roman Ciešlar

Středočeský kraj

Petr Kříž, tel.: 603 825 187, e-mail: ovce.pk@seznam.cz

Jihočeský kraj

Ing. Jan Vejčík, tel.: 721 100 001, e-mail: info@puvodnivalaska.cz

Plzeňský a Karlovarský kraj

Ing. Václav Kovář, tel.: 725 990 159, e-mail: info@arbocom.cz

Ústecký kraj

Jan Hála, tel.: 777 826 300, e-mail: ustecky@schok.cz

Liberecký kraj

Josef Pulíček ml., tel.: 723 063 442,
e-mail: josef.pulicek2@farmapencin.cz

Královéhradecký kraj

Milada Kvirencová, tel.: 604 706 642,
e-mail: milada.kvirencova@seznam.cz

Pardubický kraj

Michaela Kvisová, tel.: 777 664 636,
e-mail: info@romanovsheep.cz

Vysočina

Ing. Marie Jahodová, tel.: 606 314 379,
e-mail: marie.jahodova@email.cz

Jihomoravský kraj

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821,
e-mail: huml@schok.cz

Zlínský kraj

Pavel Slovák, tel.: 606 951 454, e-mail: slovak.pavel@volny.cz

Moravskoslezský kraj

Martin Carbol, tel.: 724 838 791, e-mail: 321.martin@seznam.cz

Předseda PKO

Ing. Martin Hošek, Ph.D. tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@mendelu.cz

Předseda PKK

Ing. Ladislav Strnad, tel.: 777 754 855,
e-mail: strnad@schok.cz

Revizní komise Svazu chovatelů ovčí a koz z.s.**Předseda**

Mgr. Ján Kováč, tel.: 777 754 808, e-mail: kovac@schok.cz

Členové RK

Ing. Nikola Havrdová, tel.: 607 592 105, e-mail: havrdn@fzt.jcu.cz
Ing. Petr Kotlaba, tel.: 731 159 641, e-mail: kotlaba@agrotrans.cz
Radek Říha, tel.: 728 492 496, e-mail: radek.riha71@gmail.com
Stanislav Zámečník, tel.: 602 733 627,
e-mail: stanislav.zamecnik@seznam.cz

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVČÍ A KOZ z.s.,**vydává:**

Svaz chovatelů ovčí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Městského soudu v Praze, oddíl L, vložka 74909,
redakce: SCHOK z.s., Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice, www.schok.cz, e-mail: info@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925
ISSN 1213-371X

Nepronějné! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovčí a koz z.s.,
roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 450 Kč, příspěvky na rok 2024 můžete poukázat na účet Svazu u Raiffeisenbank
6653093002/5500 (variabilní symbol Vám bude přidělen po dohodě s redakcí – Hana Vystrčilová)
nebo je zaplatit složenkou.

Redakce zpravodaje nezodpovídá za obsah inzerátů.

Redakční rada:

Ing. Richard Konrád, Ing. Vít Mareš, Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Martin Hošek, Ph.D., Ing. Roman Ciešlar, Ing. Ladislav Strnad, Mgr. Iva Oukropcová – redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET SERVIS centrum reklamy a tisku s.r.o., Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, Pražákova 876/66, 639 00 Brno
Do tisku předáno 7. 3. 2024, náklad 1 200 ks
Uzávěrka příštího čísla: 26. 5. 2024

Ixodes ricinus, klíště obecné, které způsobuje závažné problémy. Jehňata bývají napadána velkým počtem těchto klíšťat, což vyvolává anémii a kožní změny často hnisající, s následnou fatální sepsí. Toxiny ve slinách klíšťat mohou vyvolávat slabost a pohybové problémy (klíšťová paralýza). Zaklíštění je mezinárodním problémem a tento druh *Ixodes ricinus* je nazýván „ovčí klíště, sheep tick“. Avšak důležitá je zároveň jeho role vektora. V našich chovech se setkáváme s přenosem bakterie *Anaplasma phagocytophilum*, která napadá bílé krvinky (konkrétně granulocyty). Hlavním rezervoárem je jelení a srnčí zvěř. Onemocnění nazýváme granulocytární anaplazmóza, klíšťová horečka ovcí a koz. Má různé klinické projevy od bezpříznakových až po vysoké teploty, dechové potíže, krvácení, ojediněle aborty, sníženou

plodnost samců v důsledku poruch spermatogeneze. Při děletrvajících infekcích dochází ke snížení imunity a vyšší vnímavosti k dalším patogenům. Diagnostika vyžaduje laboratorní vyšetření krve, potvrzení přítomnosti *Anaplasma phagocytophilum*. K léčbě je nutná aplikace antibiotik a prevenci mohou zajistit akaricidní přípravky.

Prof. MVDr. Vlasta Svobodová, CSc., DipEVPC

Fakulta veterinárního lékařství

VETUNI Brno

svobodovav@vfu.cz

■ ANTIPARAZITIKA U OVCÍ A KOZ: FAKTA A MÝTY

Léčivé přípravky proti parazitům (antiparazitika) patří mezi nejpoužívanější léčiva v chovech malých přežvýkavců. S ohledem na jejich časté použití a možnost aplikace samotným chovatelem bez přítomnosti veterináře je nutno si uvědomit veškerá rizika spojená se vznikem rezistence, předávkováním či rezidui v mase či mléce zvířat.

Antiparazitika se dělí dle typu parazita na antikokcidika, anthelmintika, akaricidy a insekticidy. Dle chemického složení se dělí na benzimidazoly, makrocyclické laktony apod. (viz Obrázek 1, Tabulka 1). Každá chemická skupina se vyznačuje charakteristickým mechanismem působení, tedy jak působí na parazita na molekulární úrovni. Rezistence na léčiva – neboli získaná odolnost parazitů vůči léčivu – se týká zejména hlístic gastro-intestinálního traktu (GIT), hovoříme tedy o anthelmintické rezistenci (AR). Nejčastěji se u ovcí a koz vyskytuje AR právě u hlístic, nověji se ve světě objevují případy AR v souvislosti s motolicí jaterní. Předcházení AR v chovech ovcí a koz je založeno na několika pilířích, kde jedním z nich je střídání anthelmintik s odlišným mechanismem působení, respektive použití jiných chemických skupin během roku. Proto jedním z cílů tohoto sdělení je seznámit chovatele se všemi skupinami anthelmintik dostupných na českém trhu, a to s ohledem na spektrum účinku, způsob podání, ochranné lhůty či kontraindikace. Nutno zdůraznit, že reálná účinnost přípravků, respektive míra rezistence na tyto přípravky, se může lišit chov od chovu.

Na hlístice GIT a plicníky se nejčastěji používají benzimidazoly či makrocyclické laktony. Existují však další 3 skupiny anthelmintik, z nichž dvě z nich jsou registrovány v ČR. Benefity či nevýhody použití jednotlivých preparátů nejsou dány pouze cenou, spektrem účinnosti, ale také způsobem aplikace či ochrannou lhůtou. Například všechny makrocyclické laktony s výjimkou eprinomektinu nelze podávat u laktujících zvířat, jejichž mléko je určeno k lidské spotřebě. Obecně je spektrum preparátů aplikovatelných na mléčná plemena velmi omezené. Podrobnosti o všech anthelminticích proti hlísticím jsou uvedeny v Obr. 1 a Tabulce 1. Z přípravků proti tasemnicím je nejčastějším indikovaným anthelmintikem fenbendazol, albendazol či prazikvantel (Obr. 2). Ačkoliv je mezi chovateli často diskutována jejich potenciální nízká účinnost, globálně je výskyt případů rezistence u tasemnic

v porovnání s hlísticemi zcela minimální. Druhově individuální je citlivost na anthelmintika u motolic. Například proti motolici jaterní účinkují triklabendazol, albendazol ve vyšší dávce, klorisulon, klosantel či oxyklozanid, na motolici bachorovou naopak působí pouze oxyklozanid (Obr. 2).

Z důvodů dosažení vysoké účinnosti antiparazitárních léčiv v chovech, předcházení anthelmintické rezistence a dodržení nezávadnosti masných a mléčných produktů z ovcí a koz v potravním řetězci je potřeba se seznámit s některými mýty týkající se parazitů a jejich terapie. V minulosti se prosazoval trend odčervit zvířata a přesunout je na novou, čistou pastvu. Bylo však prokázáno, že právě tato opatření enormně zvyšují selekční tlak na rezistenci. Dnes již víme, že tzv. parazitární refugium (z anglického „parasite refugia“), tedy populace parazita, která nebyla vystavena účinku léčiva, je nezbytná, aby nařadila ve zvířatech přežívající rezistentní populaci červů. Refugium zajistíme jednak tím, že odčervená zvířata necháme na stejné pastvě a jednak tím, že vyselektujeme zvířata, která odčervíme. Druhým mýtem je, že koprologické vyšetření směsného vzorku zvířat nám vždy zajistí správnou volbu účinného přípravku a rozhodne o tom, zda použít či nepoužít odčervení. Vyšetření trusu má zcela jistě hodnotnou informaci o stavu zvířete, má však i svá omezení. Semi-quantitativní provedení, kdy výstupem vyšetření je přítomnost trichostrongylidních nematod (pozn. velká skupina hlístic osidlující trávicí trakt zvířat včetně vlasovky slezové) na 0 – 4 křížky je velmi subjektivní a neřekne nám, zda je odčervení indikováno či nikoliv. Navíc vyšetření směsného vzorku namísto několika individuálních vzorků nám kvantifikaci počtu vajíček zcela rozmělní. Dále je třeba si uvědomit, že běžně prováděná koprologická metoda nám neumožní identifikaci parazitů ani na úrovni rodu. Proto je krom koprologického vyšetření nutno posoudit i klinický profil zvířete – např. přítomnost/absence průjmu, výživný stav zvířete a jeho chování, charakter trusu, výskyt otoků a zejména pak stav sliznic, respektive míra bledosti očních spojivek (FAMACHA skóre). Jedním z typických příznaků silné invaze vlasovky je tzv. otok mezisaničí (boule pod čelistí, angl. „bottle jaw“). Nejde však o specifický příznak hemonchózy, ale může mít i jinou příčinu. Při objevení otoku mezisaničí u zvířat je proto nej důležitější prohlédnout oči a zjistit bledost spojivek. Pokud

jsou u zvířete bledé sliznice v kombinaci s otokem a celkovou slabostí, jedná se v naprosté většině o invazi vlasovkou a je nutné rychlé odčervení. V případě, že anémie není potvrzena, může být příčina otoku zcela jiná. Otok mezisáníčů může být způsoben například při intoxikaci, infekci motolicí jaterní, bodnutí hmyzem, abscesu z poranění, infekci bakterií *Corynebacterium* či virové nákaze (Blue tongue).

Závěrem můžeme konstatovat, že pouze systematický boj

s parazity založený na prevenci, diagnostice a pro každý chov individuálně připraveném odčervovacím programu zajistí zdravé a ekonomicky prosperující stádo.

Příspěvek vznikl za finanční podpory MZe NAZV (QL24010306) a TAČR (TN02000017).

Autor: doc. MVDr. Adam Novobilský, Ph.D.,
Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i.

Obrázek 1

Obrázek 2

Vysvětlivky k obrázkům.

Léčiva označená žlutou barvou nejsou ke dni 31. 12. 2023 registrována v ČR a lze je importovat do ČR pouze na výjimku schválenou ÚSKVBL. Přípravky označené šedou barvou jsou indikovány pouze pro skot a veterinární lékař může rozhodnout o jejich použití „off label“ pro ovce a kozy.

Tabulka 1 Přehled všech dostupných antiparazitik pro ovce a kozy v ČR ke dni 31. 12. 2023

Chemická skupina	Produkt	Účinná látka	Spektrum účinku (indikace)	Způsob podání	Cílový druh zvířete	Ochranná lhůta na maso/mléko#
Benzimidazoly	Albex	albendazol	hlístice GIT, plicnivky, tasemnice Moniezia, dosp. motolice jaterní	peroral. susp.	sk, ov	5 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Aldifal	albendazol	hlístice GIT, plicnivky, tasemnice Moniezia, dosp. motolice jaterní	peroral. susp.	ov	11 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Aldiverm	albendazol	hlístice GIT, plicnivky, tasemnice Moniezia, dosp. motolice jaterní	peroral. susp.	sk, ov	10 d/96 hodin mléko
	AlphaBel	albendazol	hlístice GIT, plicnivky, tasemnice Moniezia, dosp. motolice jaterní	peroral. susp.	sk, ov	10 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Panacur	fenbendazol	hlístice GIT, plicnivky, tasemnice Moniezia	peroral. susp.	ov, ko	Ov: 16 d/mléko 8 d Ko: 10 d/nesmí se u mléčných plemen*
Makrocyclické laktony	Ecomectin	ivermektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, vši, zákožky	injekční - s.c.	sk, ov, pr	42 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Ivomec	ivermektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, vši, zákožky	injekční - s.c.	sk, ov, pr	28 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Biomec	ivermektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, vši, zákožky	injekční - s.c.	sk, ov, pr	28 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Biomectin	ivermektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, vši, zákožky	injekční - s.c.	sk, ov, pr	28 d/nesmí se u mléčných plemen*

Chemická skupina	Produkt	Účinná látka	Spektrum účinku (indikace)	Způsob podání	Cílový druh zvířete	Ochranná lhůta na maso/ mléko #Ochranná lhůta na maso/mléko#
	Driverm	ivermektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, vši, zákožky	injekční - s.c.	sk, ov, pr	28 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Virbamec	ivermektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, vši, zákožky	injekční - s.c.	sk, ov, pr	28 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Dectomax	doramektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, vši, zákožky	injekční - s.c.	sk, ov, pr	70 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Eprecis	eprino-mektin	hlístice GIT, plicnivky, nosní střečci	injekční - s.c.	sk, ov, ko	Ov+Ko: 7 d/mléko 0 d
	Eprinex Multi	eprino-mektin	hlístice GIT, plicnivky, nosní střečci	pour-on	sk, ov, ko	Ov: 2 d/mléko 0 d Ko: 1 d/mléko 0 d
Aminoacetonitri- lové deriváty	Zolvix	monepantel	hlístice GIT	peroral. susp.	ov	7 d/nesmí se u mléčných plemen*
Chinolony	Prazimex	prazikvantel	tasemnice rodu Moniezia	injekční - s.c.	ov	4 d/mléko 0 d
Kombinace anthelmintik	Closamectin	klosantel + ivermektin	hlístice GIT, plicnivky, střečci, dosp. motolice jaterní, zákožky	injekční - s.c.	ov	28 d/nesmí se u mléčných plemen*
Pyrethriny	Butox	deltametrin	mouchy, vši, všenky, kloši	pour on	ov, sk	1d/11h
	Sputop spot-on	deltametrin	mouchy, vši, klíšťata, kloši	spot on	ov, sk	28 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Deltanil Pour-on	deltametrin	vši, všenky, klíšťata, kloši, myíazy	pour on	ov, sk	35 d/mléko 0 d
Triaziny	Baycox Multi	toltrazuril	kokcidie	peroral. susp.	ov, sk, pr	42 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Chanox Multi	toltrazuril	kokcidie	peroral. susp.	ov, sk, pr	42 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Tolzesya	toltrazuril	kokcidie	peroral. susp.	ov, sk, pr	42 d/nesmí se u mléčných plemen*
	Dycoxan	diklazuril	kokcidie	peroral. susp.	ov, sk	0 d/smí se podávat pouze u jehňat
	Vecoxan	diklazuril	kokcidie	peroral. susp.	ov, sk	0 d/smí se podávat pouze u jehňat

Vysvětlivky:

#Ochranná lhůta na maso a mléko je uvedena pouze pro ovci, není-li uvedeno jinak.

Cílový druh zvířete: sk (skot), ov (ovce), ko (koza), pr (prase)

„*nesmí se použít u mléčných plemen“ znamená: Nepoužívat přípravek u zvířat, jejichž mléko je určeno pro lidský konzum, tedy u zvířat v laktaci a 28 dní před porodem.

■ CITLIVOST PŮVODCE KASEÓZNÍ LYMFADENITIDY VŮČI VYBRANÝM DEZINFEKČNÍM LÁTKÁM

Úvod

Kaseózní lymfadenitida (CLA) je chronické onemocnění, které se vyskytuje v chovech malých přežvýkavců po celém světě, a jeho rozšíření ve stádech může vést k ekonomickým ztrátám chovatelů spojeným zejména s vyřazováním velkého počtu nakažených jedinců, ale také s pravidelnými diagnostickými úkony potřebnými pro identifikaci případných dalších CLA pozitivních zvířat. Původcem onemocnění je bakterie *Corynebacterium pseudotuberculosis*, která proniká do organismu zvířete nejčastěji přes různé drobné i větší rány na těle (včetně mikrotraumat) narušující přirozenou mechanickou kožní bariéru. Bakterie se poté šíří krví nebo lymfatickým

systémem do mizních uzlin a orgánů, kde se vytváří zánětlivá ložiska – abscesy (Fontaine & Baird, 2008). V případě vnější formy nákazy, kdy jsou abscesy viditelné jako zduření pod kůží, může dojít k prasknutí a uvolnění velkého množství hnisavého obsahu s *C. pseudotuberculosis* do okolí. To vede ke kontaminaci prostředí chovu a podporuje další šíření nemoci. Aby bakterie přežily mimo svého hostitele, využívají různé mechanismy. Některé z nich se přizpůsobily na populaci vytvářející biofilm, což je vrstva bakteriálních buněk přichycených k povrchu a k sobě navzájem. Biofilmy jsou často přítomny na površích a předmětech, jako například potrubí